

НАДІЙНІСТЬ БУХГАЛТЕРСЬКОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА

Представлено результати дослідження поняття “надійності” як категорії, що застосовується відносно бухгалтерської інформації та усієї облікової системи як передумови забезпечення економічної безпеки

Постановка проблеми. Належний захист інформації відіграє важливу роль у забезпеченні ефективної діяльності будь-якого підприємства. Успішність підприємства безпосередньо залежить від ефективного захисту конфіденційної інформації, що становить комерційну таємницю.

Проблемні питання захисту бухгалтерської інформації та комерційної таємниці є актуальними в сучасних умовах господарювання. У відповідь на наявний попит сучасний ринок програмного та технічного забезпечення переповнений різними технічними рішеннями.

Розробка та планування концепції економічної безпеки суб'єктів господарювання та держави в цілому базується на інформації яку надає бухгалтерський облік.

Отже, використання бухгалтерської інформації та її оцінка дозволяють планувати та здійснювати контроль за фінансово-господарською діяльністю підприємств, а також впливати на економічні показники країни.

Виклад основного матеріалу дослідження. В своїй щоденній діяльності суб'єкт господарювання використовує значний обсяг облікової інформації. В зв'язку з тим, що облікову інформацію не завжди можна характеризувати як абсолютно точну, виникає проблема її трактування та правильного використання. Тому розроблено ряд якісних характеристик облікової інформації, які є критеріями її оцінки. Крім того, існують також загальноприйняті вимоги, які використовуються при веденні бухгалтерського обліку та полегшують інтерпретацію інформації (рис. 1).

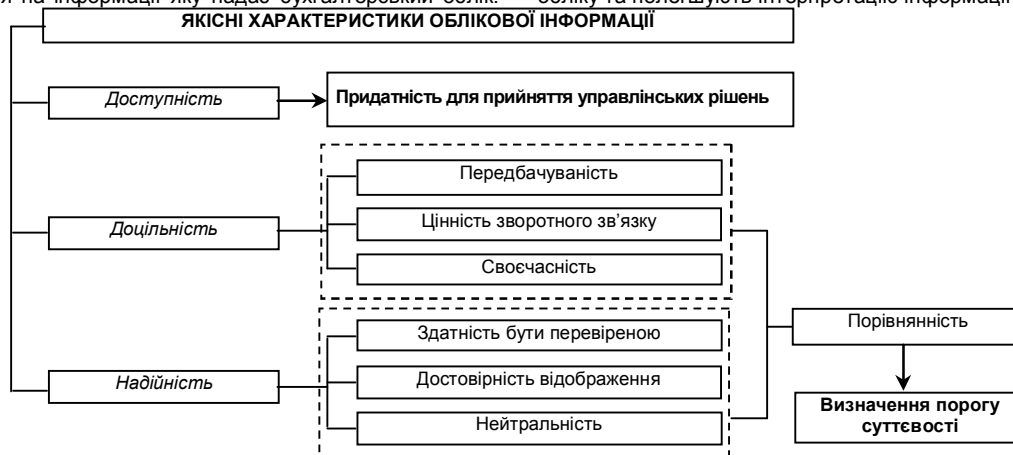

Рис. 1. Властивості облікової інформації

Основними якісними характеристиками інформації є доступність, доцільність та надійність, які полягають у наступному:

- доступність – характеристика інформації, яка дає можливість користувачам зрозуміти її значення;
- доцільність – здатність інформації впливати на прийняття рішення та його зміну, сприяти знаходженню користувачем правильної форми прогнозування результатів в минулому, теперішньому та майбутньому або ж підтверджувати чи спростовувати попередні очікування;
- надійність – характеристика інформації, яка забезпечує впевненість у доцільності її припущень відносно помилок та тенденції, а також істинності намірів надати всі дані в достовірному вигляді.

Окрім названих вище характеристик, в групах доцільності та надійності виділяють наступні характеристики:

- передбачуваність – характеристика інформації, яка дозволяє користувачам збільшити імовірність точності передбачення результату подій в минулому або теперішньому;
- цінність зворотного зв'язку – ознака, яка дозволяє користувачам підтверджувати або коригувати попередні припущення;
- своєчасність – отримання необхідної для прийняття рішень інформації до того, як вона втратить свою здатність впливати на них;
- здатність бути перевіреною – здатність через перевірку узгодженості показників впевнитися, що інформація відображає те, що вона повинна відображати або, що обраний метод оцінки використаний без помилок та переверчувань;
- достовірність відображення – відповідність між показником та реальним явищем, яке воно має на меті відобразити;

– нейтральність – відсутність у відповідній інформації упередженості, спрямованої на досягнення заздалегідь визначеного результату або спонукання обрати певний спосіб поведінки.

Властивості даних двох груп володіють характеристикою порівнянності, тобто можливістю користувачів виявляти подібні чи відмінні риси між різними групами економічних явищ, в ході порівняння яких ступінь важливості різного роду недоліків або похибок облікової інформації, які з урахуванням факторів зовнішнього середовища роблять можливим їх вплив на висновки та судження осіб, які покладаються на цю інформацію.

Серед названих властивостей облікової інформації найсуттєвішими є доцільність та надійність. Якщо ці дві властивості відсутні, то інформація стає ризикованою. Доцільність бухгалтерської інформації забезпечується її своєчасністю, передбачуваністю та кількістю зворотних зв'язків. Надійність інформації забезпечується достовірністю відображення, а також здатністю бути перевіреною. Порівнянність є другорядною характеристикою, яка взаємодіє з доцільністю та надійністю та вносить корективи в підвищення загального рівня корисності бухгалтерської інформації.

“Пояснення змісту корисності інформації для її користувачів МСФЗ здійснюється через ідентифікацію якісних характеристик інформації. Зіставність розкривається як можливість порівняння даних фінансових звітів у межах суб'єкта господарювання у часі, між різними підприємствами, які вперше прийняли МСФЗ, та між суб'єктами господарювання, що вперше застосували МСФЗ, та суб'єктами господарювання, які вже застосовують МСФЗ” [3, с. 349].

Суттєвість показує вплив наявних недоліків та похибок в обліковій інформації з позиції користувача та прийняття управлінських рішень на її основі. Поділ властивостей на групи та підгрупи не означає, що існують менш або більш важливі властивості облікової інформації. Для забезпечення надійності бухгалтерської інформації, всі наведені властивості повинні бути їй притаманними. В окремих випадках можливий конфлікт між властивостями інформації (в цьому випадку необхідним є компроміс між ними). Наприклад, доцільна інформація буде складною для сприйняття, або інформація, яка легко сприймається може бути не доцільною. Звичайно, для ефективного функціонування бухгалтерського обліку, обліковій інформації повинні бути притаманні всі вищеописані властивості, проте в процесі забезпечення економічної безпеки підприємств особливу роль відіграє надійність облікової інформації разом з її складовими.

Отже, детальніше звернемо увагу на трактування поняття надійності інформації. Під надійністю облікової інформації розуміють одну з якісних характеристик складання фінансової звітності. Надійність – це властивість інформації, яка передбачає її безпомилковість та неупередженість, а також те, що вона відображає, повинно відповідати реальному стану діяльності суб'єкта господарювання. Надійність – це результат об'єднаних функцій: репрезентативної достовірності, можливості перевірки та незалежності [1].

Таблиця 1. Характеристики надійності облікової інформації

№ з/п	Назва характеристики	Опис характеристики
1	Можливість перевірки інформації	Інформація, що міститься в даних бухгалтерського обліку повинна бути складена та подана таким чином, щоб при необхідності користувачі мали можливість її перевірити
2	Нейтральність інформації	Облікова інформація не повинна враховувати інтереси зацікавлених сторін
3	Достовірність відображення інформації	Дані бухгалтерського обліку повинні містити лише ту інформацію, яка відображає реальний стан справ суб'єкта господарювання

Отже, бухгалтерська інформація вважається надійною, якщо вона є незалежною від впливу сторонніх осіб та повністю відображає фактичний стан діяльності підприємства. Це можна перевірити застосовуючи методи фактичної та документальної перевірки.

При прийнятті управлінських рішень можуть виникати суперечливі ситуації. Наприклад, з метою своєчасного прийняття управлінського рішення дані про господарську операцію необхідні до того моменту, коли всі наслідки цієї операції стануть відомі. Тим самим знижується надійність інформації. І навпаки, якщо подання інформації затримується до з'ясування всіх наслідків, інформація може виявитися надзвичайно надійною, але втратить свою актуальність. Тому необхідний вибір оптимального балансу між надійністю інформації та її актуальністю.

Одним з факторів, здатних обмежити актуальність і надійність інформації, є її своєчасність. Надмірне прострочення подання інформації зацікавленим користувачам може призвести до втрати її актуальності. Щоб забезпечити своєчасність інформації, часто буває необхідним надання її до того, як будуть відомі всі наслідки господарської діяльності, в збиток, таким чином, її надійності. Очікування того моменту, коли стають відомі всі аспекти факту господарської діяльності, може забезпечити високу надійність інформації, але зробити її малокорисною зацікавленим користувачам.

У вітчизняній і зарубіжній обліковій практиці склалися різні підходи до даної характеристики. Так, згідно з МСФЗ інформація є надійною, якщо вона не містить суттєвих помилок і користувачі можуть покласти на неї. Надійність інформації не гарантується її суттєвістю або актуальністю. А відповідно до П(С)БО 1 [2, с. 20], "звітність повинна надавати доречну інформацію, яка впливає на прийняття рішень користувачами, дає змогу вчасно оцінити минулі, теперішні та майбутні події, підтвердити та скоригувати їхні оцінки, зроблені у минулому".

Як зазначає у монографії М.М. Шигун: "Якісні характеристики інформації повинні розглядатися на рівні суб'єкта створення фінансової звітності та користувача такої інформації. Це методичний рівень бухгалтерського обліку, на якому визначаються правила організації

Надійною вважається така інформація, в якій відсутні суттєві помилки та викривлення. Надійність бухгалтерської інформації забезпечується наступним:

- правдивим наданням (інформація повинна відображати реальний стан діяльності суб'єкта господарювання);
- превалюванням сутності над формою (події в звітності повинні відображатися виходячи з їх економічного змісту, а не лише з їх юридичної форми);
- нейтральністю (на формування звітності не повинна здійснювати вплив суб'єктивна думка її авторів);
- обачністю (виражається в консерватизмі оцінки фактів господарського життя підприємства, передбачає застосування певних заходів обережності в процесі формування суджень, які не повинна допускати, щоб активи чи доходи були завищені, а зобов'язання чи витрати – занижені);
- повнотою відображення даних в звітності (з урахуванням суттєвості витрат на неї).

Не врахування певної інформації може зробити звітність викривленою або дезорієнтуючою, а відповідно, ненадійною та недосконалою.

Як вже зазначалося раніше, надійність облікової інформації забезпечується характеристиками, які входять до їх групи (табл. 1).

бухгалтерського обліку та складання звітності. На методичному рівні слід розкривати також складові доречності і достовірності, які прямо впливають з часових меж облікової обробки даних та глибини розкриття господарської діяльності" [3, с. 354].

Також метою складання фінансової звітності є надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух коштів підприємства. Достовірною вважається звітність, сформована і складена за правилами, встановленими системою нормативного регулювання бухгалтерського обліку.

Забезпечення належного рівня економічної безпеки підприємства є однією з функцій системи бухгалтерського обліку. В нормативних та законодавчих документах, що регулюють діяльність суб'єктів господарювання, економічні відносини, вимоги щодо організації бухгалтерського обліку, а також відповідальності за їх порушення повинні займати належне місце.

Одним із пріоритетних напрямів захисту бухгалтерської інформації на рівні підприємства є кадрова політика з персоналом бухгалтерської служби. Дана політика спрямована на забезпечення безпеки працівників бухгалтерської служби, охорони документів та приміщень, пояснювальній роботі, а також на забезпечення спостереження та контролю за діями працівників бухгалтерії.

Також одним із завдань у забезпеченні захисту облікової інформації є заходи, що спрямовані на збереження електронної інформації. Це обумовлено тим, що в сучасних умовах більшість суб'єктів господарювання використовують комп'ютерну форму ведення бухгалтерського обліку, яка передбачає використання спеціалізованого програмного забезпечення та технічних засобів.

Обліковій інформації притаманні характерні особливості, пов'язані з її виникненням та обробкою працівниками бухгалтерської служби (табл. 2).

Таблиця 2. Характерні особливості облікової інформації

№ з/п	Характеристика облікової інформації	Пояснення
1	Безперервність обробки	Зумовлена: – великою кількістю взаємозв'язаних і взаємодіючих елементів внутрішнього характеру; – місцем суб'єкта господарювання у системі економіки, елементом якої він є
2	Циклічність обробки	Облікові дані піддаються постійній обробці у одні й ті ж часові періоди, але їх зміст та наповнення змінюються
3	Масовість однорідних арифметичних операцій	Наявність однорідних масових арифметичних операцій у процесі обробки бухгалтерської інформації є найважливішою передумовою ефективного застосування комп'ютерної форми обліку
4	Складність розрахунків	Є передумовою комп'ютеризації бухгалтерського обліку

Дані характеристики облікової інформації певною мірою відображають процес та характер ведення бухгалтерського обліку, оскільки:

– ведення бухгалтерського обліку здійснюється з першого дня заснування суб'єкта господарювання і до його ліквідації з метою отримання своєчасних та достовірних даних про його діяльність для забезпечення ефективного функціонування такого суб'єкта та надання достовірної інформації зовнішнім та внутрішнім користувачам про його фінансово-майновий стан;

– циклічні обробки облікової інформації пов'язані з існуванням звітних дат, як затверджених на рівні держави (дати складання та подання різного типу форм звітності), так і всередині підприємства (подання управлінської звітності);

– масовість однорідних арифметичних операцій спонукає управлінський персонал суб'єкта господарювання разом з працівниками бухгалтерської служби прийняти рішення про комп'ютеризацію бухгалтерського обліку для економії часу на здійснення таких операцій, а також економії трудових ресурсів, зайнятих при здійсненні таких операцій та грошових коштів на їх утримання;

– в процесі здійснення бухгалтерського обліку відображення однієї операції тягне за собою введення декількох проводок. Тому в даному випадку використання комп'ютерних систем бухгалтерського обліку дає змогу бухгалтерам спростити свою роботу шляхом створення шаблонів операцій з метою економії часу та уникнення помилок в бухгалтерському обліку.

З позицій об'єктивного відображення дійсності облікова інформація поділяється на достовірну і недостовірну (неякісну), які є однією з характеристик її надійності. Недостовірною вона може бути як з моменту виникнення, так і з будь-якої стадії передачі, що може значно її дискредитувати. Досвід показує, що обробку інформації із застосуванням комп'ютерних технологій можна ефективно організувати при введенні інформації з первинних та інших документів і зберіганні її на засобах накопичення у вигляді довідників, які надалі використовуватимуться багаторазово. У цих випадках значно зменшуються обсяги робіт з реєстрації інформації та обсяг первинної інформації.

З вищезазначеного можемо стверджувати, що достовірність та надійність інформації залежить від багатьох факторів, які мають місце на підприємстві. Вивчення даних факторів є важливим для того, щоб визначити ступінь впливу кожного з них на збереження комерційної таємниці та забезпечення економічної безпеки підприємства в цілому.

До цих факторів слід віднести:

1) людський ресурс: в діяльності суб'єктів господарювання досить часто виникає ситуація, коли особи, що мають доступ до фінансової інформації бажать або заволодіти нею, або збагатитися за рахунок її використання. До груп осіб підвищеного ризику ми відносимо управлінський персонал суб'єкта господарювання, а також персонал бухгалтерської служби. Сьогодні відомі випадки використання ненадійної бухгалтерської інформації, що призвели до розкрадання коштів, неефективного управління, втрат майна і можливості подальшого розвитку бізнесу (Enron – 2001, WorldCom – 2001, Aelphia – 2002, Parmalat – 2002, Ahold – 2003, Lehman Brothers – 2008), що відбувалося шляхом надання власникам підприємств недостовірної інформації щодо їх функціонування.

Основними причинами такої ситуації було надання ненадійної бухгалтерської інформації щодо діяльності підприємств;

2) для ефективного використання комп'ютерної техніки необхідно добре знати специфіку і організаційно-технологічну структуру завдань, а також експлуатаційні можливості техніки і методи проектування комп'ютерної обробки облікової інформації.

Під поняттям комп'ютерна облікова інформація слід розуміти будь-яку інформацію, яка створюється, зберігається, змінюється та використовується за допомогою комп'ютерної техніки. Комп'ютерну інформацію можна розглядати як створений в електронному вигляді динамічний об'єкт, утворений в результаті взаємодії даних з методами їх обробки.

Надійність захисту комп'ютерної облікової інформації є складною багатоплановою проблемою, при вирішенні якої необхідно знайти відповіді на питання, яким чином забезпечити:

– захист облікової інформації від пошкодження через відмови та збої технічних засобів та програмного забезпечення;

– захист від навмисного пошкодження облікової інформації за допомогою спеціально спровокованих порушень працездатності технічних засобів або програмного забезпечення;

– захист від несанкціонованого доступу до облікової інформації.

У зв'язку з тим, що в комп'ютерних системах, як правило, зберігаються й обробляються великі обсяги облікової інформації, то пріоритети при оцінці надійності змістилися від забезпечення безвідмовної роботи комп'ютерної системи до можливості її швидкого відновлення після відмови та відновлення пошкодженої інформації. Найбільша небезпека полягає в збоях у роботі системи, зважаючи на небезпеку втрати облікової інформації, що знаходиться в обробці або на зберіганні (в оперативній пам'яті комп'ютера, на запам'ятовувачих пристроях).

Крім того, розвиток технологій виготовлення елементної бази комп'ютерних систем дозволив значно знизити ймовірність відмов у їх роботі, але різке зростання складності та обсягів програмного забезпечення призвело до сильного зниження його надійності.

Надійність технічних засобів комп'ютерної системи визначається з одного боку відсутністю відмов, збоїв і помилок, з іншого боку – можливістю швидкого відновлення технічних засобів.

Надійність бухгалтерського програмного забезпечення (БПЗ) у комп'ютерної системи визначається:

– надійністю самих програм, відсутністю в них помилок;

– сумісністю програм між собою (можливістю їх одночасного використання на одному комп'ютеризованому робочому місці з відсутністю помилок);

– можливістю коригування виникаючих помилок, без переривання обчислювального процесу;

– можливістю відновлення результатів роботи у разі пошкодження системи.

Постійно спостерігається тенденція зростання складності БПЗ, що призводить до збільшення ймовірності виникнення помилок, що в свою чергу викликає збої у роботі. Ймовірність виникнення збоїв зростає пропорційно кількості запущених одночасно прикладних програм.

Імовірність збоїв підвищується також і при значній кількості просто встановлених на комп'ютер прикладних програм, тому що кожна інсталяція вносить зміни в систему комп'ютера і з збільшенням кількості програм збільшується ймовірність того, що ці зміни будуть суперечити одна одній.

Надійність БПЗ може бути визначена як властивість програми, яка виражається у виконанні заданих функцій за певних умов та на визначеному комп'ютерному забезпеченні при взаємодії з заданим програмним оточенням рис. 2.

Рис. 2. Фактори забезпечення економічної безпеки підприємства

Для того, щоб визначити, яка інформація необхідна власникам або менеджерам, а також іншим користувачам інформації всередині суб'єкта господарювання, слід виявити можливості економічної системи управління в прийнятті обґрунтованих управлінських рішень. Це викликає необхідність встановлення особливої взаємодії між всіма елементами системи управління, тобто планування, обліку, аналізу, контролю, регулювання та економічної безпеки. Крім того, необхідно визначити місце системи економічної безпеки в процесі формування поточних управлінських рішень.

Серед цих елементів необхідно виділити регулювання, яке пов'язує між собою в єдине ціле окремі елементи управління і, в першу чергу, такі, як облік, аналіз і контроль, з реалізацією прийнятих рішень за їх результатами. Оскільки результатом виконання функцій обліку, контролю і аналізу діяльності суб'єкта господарювання є розробка пропозицій з підвищення ефективності його діяльності, то регулюючий елемент забезпечує розробку і впровадження раціональних заходів щодо реалізації цих пропозицій.

Використання такої інформації дозволяє групувати і узагальнювати поточні дані в звіти про досягнуті результати за місяцями виникнення, центрами відповідальності, видами діяльності, центрами доходів і витрат, тобто за об'єктами контролю. Це передбачає оцінку стану і використання ресурсів в процесах фінансово-господарської діяльності, рівня досягнутих результатів, а також виконання делегованих повноважень менеджерами всіх рівнів суб'єкта господарювання.

У звітах, що формуються бухгалтерією, необхідний порівняльний аналіз фактичних результатів із запланованими показниками за центрами відповідальності, що дозволяє інформувати керівників про відхилення у фінансово-господарській діяльності.

Формування контрольної інформації про відхилення за місцями їх виникнення і центрами відповідальності дозволяє власникам і керівникам всіх рівнів приділяти увагу перш за все тим господарським, виробничим і фінансовим операціям, які відбуваються відповідно до запланованих показників. Тим самим, спосіб управління за відхиленнями дозволяє зосередити увагу керівництва на тих ділянках виробничої і фінансово-господарської діяльності, на яких не вдається досягти поставлених цілей.

Інформація, отримана при виконанні функцій контролю, базується на зіставленні фактичних показників обліку з плановими, сформованими в бізнес-плані, кошторисах і бюджетах, що дозволяє визначити відхилення та скоригувати розбіжності. Це допомагає виконавчому органу власника і менеджерам оцінювати можливість виконання наміченої тактики та стратегії і, якщо цілі їх не можуть бути досягнуті, переглядати як цілі, так і довгострокові плани суб'єкта господарювання. Своєчасне виявлення виробничих і фінансово-господарських проблем дозволяє керівництву вжити необхідних заходів, спрямованих на уникнення суб'єктом господарювання серйозних втрат та збитків у своїй діяльності і підвищити ефективність роботи. Таким чином, керуюча система повинна систематизувати, узагальнювати та аналізувати отриману інформацію і за результатами розробляти та приймати необхідні управлінські рішення.

До однієї з причин низької ефективності управління можна віднести недостатньо чітке розуміння ієрархічної структури прав, обов'язків та інтересів різних груп, які так або інакше впливають на власність суб'єкта господарювання, і знаходяться відносно неї в різних положеннях. Слід розрізняти дві категорії, від яких залежить, наскільки ефективно використовуються власність і ресурси суб'єкта господарювання. Це передусім власники, які можуть бути колективними, індивідуальними, юридичними і фізичними особами. Головним їх завданням є прийняття поточних і перспективних управлінських рішень. В процесі прийняття рішень щодо подальшого використання майна, забезпечення економічного розвитку суб'єкта господарювання з боку власника необхідний контроль за використанням вкладених коштів та виконанням поставлених планів.

Для управління суб'єктом господарювання менеджерам потрібна постійна оцінка оперативності, дієвості та ефективності ухвалених рішень і застосовуваних заходів шляхом співвідношення поставлених цілей, досягнутих результатів і витрат на досягнення цих цілей. Таку інформацію може надати організований в масштабах суб'єкта господарювання управлінський облік, який сприяє цільовому просуванню управлінських рішень. При цьому слід відзначити таку

особливість у визначенні ефективності управління, як безпосередній зв'язок процесу управління з контрольними, аналітичними і обліковими процесами. Саме цей зв'язок зумовлює наявність в ринковій економіці деякої міри невизначеності економічної поведінки суб'єкта, при якій необхідно приймати обґрунтовані управлінські рішення, оцінюючи можливі ситуації та альтернативні варіанти її вирішення.

Для того, щоб керівництво і менеджери суб'єкта господарювання могли отримувати необхідну для них інформацію, пов'язану з управлінськими рішеннями, необхідно чітко визначити коло інформації, яка необхідна кожному рангу керівників, і те, в якому вигляді вона повинна представлятися, щоб підвищити ефективність управління суб'єктом господарювання.

При прийнятті управлінських рішень необхідно застосовувати прагматичний рівень аналізу інформації, який визначає її надійність для вирішення стратегічних цілей управління. Він є найбільш широким, але менш формалізованим аспектом аналізу інформації. Без оцінки цінності та корисності інформації неможливим є відбір даних, які необхідні для ефективного прийняття стратегічних рішень. Деякою мірою надійність інформації залежить від здатності керівника зрозуміти повідомлення і порівняти його з попередніми даними, якщо вони йому доступні.

Надійність інформації з погляду зовнішнього користувача полягає в тому, щоб на підставі сформованої достовірної бухгалтерської та податкової звітності, яка забезпечує суб'єкту господарювання певний рівень комфорту та адаптації на ринку, приймати адекватні його фінансовому стану рішення.

Проте інформація для зовнішніх користувачів не завжди вважається надійною з погляду внутрішнього управління суб'єктом господарювання з метою прийняття ефективних рішень. Тому необхідна додаткова обліково-контрольна та аналітична інформація, яка дозволить управлінцям всіх рівнів успішно управляти діяльністю суб'єкта господарювання.

Інформація за певними сферами, зонами і центрами відповідальності та місцями виникнення доходів та витрат, призначена для менеджерів різних рівнів, повинна відповідати вимозі надійності з точки зору прийняття ефективних короткострокових і довгострокових управлінських рішень. Потреба в такій інформації та її змісті визначаються посадовим рівнем менеджера та цілями, які можуть достатньо часто змінюватися. Тому рівень надійності інформації для управлінських цілей, повинен визначатися адресністю, цільовою необхідністю, оперативністю, достатністю, аналітичною прив'язкою за часом, гнучкістю і формою.

При забезпеченні надійності облікової інформації слід звертати увагу на ресурси та фактори, які на неї впливають, а саме трудові ресурси підприємства та процес комп'ютеризації господарської діяльності підприємства та бухгалтерського обліку, зокрема. Отже, пріоритетним напрямком діяльності суб'єктів господарювання є забезпечення надійності інформації для дотримання належного рівня економічної безпеки на підприємстві та збереження його комерційної таємниці.

Висновки та перерспективи подальших досліджень. Серед властивостей облікової інформації найбільш пріоритетними вважаємо її доцільність та надійність. Якщо ці дві властивості відсутні, то використання такої інформації стає ризикованим. Доцільність бухгалтерської інформації забезпечується її своєчасністю, передбачуваністю та кількістю зворотних зв'язків. Надійність інформації забезпечується достовірністю відображення, а також здатністю бути перевіреною. Бухгалтерська інформація вважається надійною, якщо вона не залежить від впливу сторонніх осіб та повністю відображає фактичний стан діяльності підприємства, що можна перевірити, застосовуючи методи фактичної та документальної перевірки.

Порівнянність є другорядною характеристикою, яка взаємодіє з доцільністю та надійністю, і також вносить корективи в підвищення загального рівня корисності бухгалтерської інформації. В цьому контексті пріоритетним для суб'єктів господарювання має стати забезпечення надійності інформації задля дотримання належного рівня економічної безпеки на підприємстві та збереження його комерційної таємниці. При цьому принципи формування облікової інформації та порядок її використання мають зазнати змін задля досягнення прозорості вітчизняної економіки.

При забезпеченні надійності облікової інформації слід звертати увагу на ресурси та фактори, які на неї впливають, а саме: трудові ресурси підприємства та процес комп'ютеризації господарської діяльності підприємства та бухгалтерського обліку зокрема. Обґрунтовано поняття надійності при використанні інтегрованої системи бухгалтерського обліку, як категорії, що застосовується не лише відносно облікової інформації, але й облікової системи в цілому. Отже, пріоритетним напрямом діяльності суб'єктів господарювання є забезпечення надійності інформації для дотримання належного рівня економічної безпеки на підприємстві та збереження його комерційної таємниці.

Список використаної літератури:

1. Большой бухгалтерский словарь / Под ред. А.Н. Азриляна. – М.: Институт новой экономики, 1999. – 574 с.
2. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку (зі змінами та доповненнями станом на 01.01.2007 р.) / Укладачі Т.А. Бутинець, О.П. Войналович, С.Ф. Легенчук, Н.А. Остап'юк, В.З. Мошенський, Н.І. Георгієва, О.А. Разумна. – Житомир: ЖДТУ, 2007. – Частина 1. – 104 с.
3. Шигун М.М. Розвиток моделювання системи бухгалтерського обліку: теорія і методологія [Текст]: монографія / М.М. Шигун. – Житомир: ЖДТУ, 2009. – 632 с.

ЄВДОКИМОВ Віктор Валерійович – доктор економічних наук, професор кафедри бухгалтерського обліку Житомирського державного технологічного університету

Наукові інтереси:

- комп'ютеризація бухгалтерського обліку,
- інтеграція підсистем бухгалтерського обліку